Cana asobnaha numaru 20 hr. Pierasyłka apłačana ryčałtam

№ 27. Wilnia, Čaćwier 25 Wieraśnia 1930 h. Hod VI (XIV).

BIEŁARUSKAJA KRYNICA

PALITYČNAJA, HRAMADZKAJA I LITERATURNAJA HAZETA.

Adres Redakcyi i Administracyi: WILNIA, LUDWISARSKAJA 1-19. (Wilno, Ludwisarska 1-19) Redakcyja adčyniena ad 9 hadz. ran. da 4 hadz. wieč.

„Biel. KRYNICA" kaštuje na hod—6 zał., na paŭhoda — 3 zał., na 3 miesiacy — 2 zał. HAZETA WYCHODZIĆ RAZ U TYDZIEŃ.

Cana abwiestak: na 1-šaj staroncy 60 hr., 2 i 3 — 50 hr., na 4-aj — 40 hroš. — za radok drobnaha druku ŭ adnej špalcie.

Kala wybaraŭ.

Stary Sojm i Senat, jak wiedajem, raspuščany i na 16 i 23 listapada naznačany wybary nowyja. Ab wybarach užo zahawaryli i zacikawilisia mnohija:—adny z matywaŭ idejowych, druhija z asabistych.

Siarod biełaruskaha hramadzianstwa, jakoje pieršaje zahawaryła ŭ sprawie wybaraŭ, byŭ Biełaruski Nacyjanalny Kamitet u Wilni. Kamitet hety, jak bačym z papiaredniaha numaru „Biełaruskaj Krynicy", pryznaje ŭ pryncypie patrebu iści na wybary, ale supolnym biełaruskim frontam. Zaniacca hetaj sprawaj Nacyjanalny Kamitet daručyŭ specyjalnaj Wybarnaj Kamisii, a tak-ža wydaŭ specyjalnuju adozwu da hramadzianstwa, u jakoj zaklikaje ŭsie biełaruskija arhanizacyi i asoby na wybary zhurtawacca ŭ wadnu supolnuju siłu.

Na hety zaklik prychilna adhuknulisia B. Ch. D., „Sialanski Sajuz" i „Biełaruskaje Prawasłaŭnaje Abjadnańnie."

Kali nia ličyć biełaruskich „radykałaŭ" z sialanska-rabotnickaha „Zmahańnia", jakija z biełaruskaj narodnaj rabotaj mała što supolnaje majuć, hetyja try biełaruskija hramadzka-palityčnyja arhanizacyi i złučajuć u sabie ŭsio biełaruskaje niezaležnaje hramadzianstwa i adzinyja siańnia raźwiwajuć biełaruskuju narodnuju niezaležnuju palityčnuju dumku.

Tymčasam u adkaz Biel. Nac. Kamitetu na jahony zaklik abjadnacca, paŭstaŭ u Wilni „Wybarny Kamitet Centralnaha sajuzu biełaruskich kulturna-praświetnych i haspadarskich arhanizacyjaŭ i instytucyjaŭ", skład jakohaha stanowiać: F. Akinčyc—staršynia i siabry: K. Kruk, M. Iljašewič i W. Hryškiewič.

Dyk što-ž heta za „Sajuz" i što za „wybarny kamitet"? Ci nia nowaje tut što? Nie, usio tut staroje i ŭsim daŭno wiedamaje, — tolki na čas wybaraŭ zamaskawanaje.

U hety sajuz uwachodziać: „Biełaruskaje wydawieckaje t-wa" (staršynia — A. Trepka) „Biel. nawukowaje t-wa" (staršynia A. Łuckiewič), Wilenskaja Biełaruskaja himnazija (dyr. R. Astroŭski, ciapier A. Michalewič), „Biełaruski haspadarčy źwiaz (staršynia Janka Stankiewič) i „Biełaruski wučycielski sajuz" (staršynia J. Šnarkiewič). Naležać da hetych arhanizacyjaŭ, nia mnohija likam, adny i tyja samyja asoby, na čale z Antonam Łuckiewičam i Jankam Stankiewičam, wiedamyja ŭ biełaruskim palityčnym žyćci, jak najnawiejšaha wydańnia polonofily, staronniki supracoŭnictwa z uradam marš. Piłsudzkaha.

Adhetul jasna, što heta za sajuz. Ale našto jon? Moža sapraŭdy dla pracy na zapuščanaj niwie biełaruskaj kultury i haspadarki, jak heta napisana ŭ statucie „Sajuzu"? O nie! Mylaŭsiab toj, chto tak dumaŭby. Mety sajuzu—palityčnyja, prykrytyja niawinnaj nazowaj kultury i haspadarki. Mety hetyja, čaho moža nawat nie dahadwajucca niekatoryja maładyja „našy" sanatary, zwodziacca da raźbiwańnia biełaruskaj niezaležnaj nacyjanalnaj dumki, što raźwiwajecca pad ściaham Biełaruskaha Nacyjanalnaha Kamitetu, a takža da raźbiwańnia tych asiarodkaŭ biełaruskaj kultury, praca jakich hurtujecca kala Biełaruskaha Instytutu Haspadarki i Kultury. Heta jasna. Zamiest hurtawacca kala Nacyjanalnaha Kamitetu, jaki adzin dahetul u Zachodniaj Biełarusi wytrymaŭ biełaruski niezaležny nacyjanalny ściah, zamiest pracawać na hruncie biełaruskaj kultury i ekanomiki ŭ Biełaruskim Instytucie Haspadarki i Kultury, hrupka staronnikaŭ supracoŭnictwa z uradam, paŭtarajem, złučyłasia pad šumnym nazowam „Centralnaha sajuzu" i wyjšła na palityčnuju wybarnuju arenu, staŭšy na suproć Biełaruskaha Nacyjanalnaha Kamitetu. Zdajecca, što moža mieć supolnaje z palitykaj ahułam, a ŭ danym wypadku z polonofilskaj sanacyjnaj palitykaj choćby dla prykładu Biełaruskaja himnazija, abo Biełaruskaje Nawukowaje tawarystwa?! A woś i jany uwachodziać u skład henaha „Sajuzu", jaki wystupaje na wybary na hruncie supracoŭnictwa z uradam!

A woś i „Явленіе новое — являются на сцену тѣ-же і Мартын съ балалайкой". U wybarnym kamitecie „Centralnaha sajuzu", aprača wiedamych nam užo „staŭpoŭ" polska-biełaruskaj sanacyi: Kruka i Hryškiewiča, jakija paśla likwidacyi Hramady prybilisia da sanacyjnaha bierahu, i aprača Iljašewiča, jaki tak-ža prabuje ščaście na mielkich sanacyjnych wodach, spatykajem F. Akinčyca. Woś jon u polska-biełaruskaj sanacyjnaj operetcy lohkaha źmiestu i budzie henym „Martynam z bałałajkaju" — nowym artystam. F. Akinčyc ahułam u biełaruskim ruchu čaławiek nowy, jaki z šyrokich hramadaŭskich wodaŭ „волею судебъ" apynuŭsia ŭ sanacyjnym stawie. Zdarajecca časta na świecie, što razbušawanyja chwali, jak ščepkaj, kidajuć čaławiekam ad bierahu da bierahu. Takim ludziam astajecca tolki spahadać, ale čakać ad ich karysnaj pracy na chwalach narodnaj palityki — nia prychodzicca.

Dyk za kim na wybarach majuć iści našy šyrokija sialanskija i rabotnickija masy i jak majuć adnaścisia jany da henaha „Wybarnaha Kamitetu Centralnaha Sajuzu", niachaj im adkaže ŭłasnaje ich sumleńnie!..

Janka Kupała.

(U 25-yja ŭhodki jahonaha tworstwa).
(1905—1930)

Hod 1905-y — heta čas, kali padniawolnyja klasy i narody carskaj Rasiei pieršy raz adważna, nawat z aružžam u rukach, zapratestawali prociŭ niawoli.

Woś-ža ŭ hetym časie staŭsia čutnym tak-ža hołas i biełaruskaha narodu, jaki zahawaryŭ praz wusny swajho najlepšaha syna, u chutkim časie wialikaha biełaruskaha paeta Janki Kupały.

Radziŭsia Janka Kupała (Jan Łucewič) 25.VI.1882 h. u falwarku Wiazynka, niedaloka ad Radaškawič. Baćki jaho — biełarusy-kataliki, drobnyja arandatary.

Paśla skančeńnia pačatkawaj škoły, baćka J. Kupały dziela swajej niezamožnaści wučyć jaho dalej nia moh. Adnak małady Kupała rwaŭsia da nawuki i zdabywaŭ jaje sam praz siabie. Pahłybłaŭ naš paet swajo samanawučańnie śpiarša ŭ Pieciarburzie ad 1909 h. da 1913, dzie, dziakujučy zachadam pieršaha paśla Fr. Bahuševiča biełaruskaha adradženca praf. Br. Epimach-Šypiły, chadziŭ na ahulna-aświetnyja kursy Čarniajewa, a paśla, u 1916 h. wučyŭsia ŭ wolnym uniwersytecie im. Šaniaŭskaha ŭ Maskwie.

Pieršy wystup J. Kupały ŭ biełaruskaj literatury byŭ 15.V.1905 h., kali ŭ mienskaj rasiejskaj hazecie „Сѣверозападный край" byŭ nadrukawany jaho pieršy biełaruski wierš „Mužyk".

Paśla hetaha tworstwa Kupały rasło duža šybka ŭ nastupnym paradku: „Žalejka" (1908)—zbornik wieršaŭ ad 1905 h. u jakim užo widać wyznačany poetycki talent Kupały, ale ŭ jakim piaśniar naš jašče badaj wykłučna sielanin. Jon na swajej liry piaje tut pieśni biełaruskaha artaja, źniai, kasca, pastucha i časta płača nad ichniaj niadolaj. Nia maje jašče tak-ža Kupała wiery ŭ swaje poetyckija siły.

U nastupnym zborniku „Huślar" (wieršy ad 1910 h.) indywidualnaść J. Kupały, jak paeta, raźwiłasia značna. Tut užo źmiest wieršaŭ Kupały nia tolki sialanski, ale značna šyrejšy i hłybiejšy. Tut užo Kupała — heta świadomy paet, piaśniar krasy. Ab hetym nam hawora jak źmiest jaho wieršaŭ, tak i strojna adšlifawanaja ich forma.

U časie ad 1910 h. da 1913 wyšli ŭ świet wysokaj wartaści źmiestam i formaj hetakija twory:

„Adwiečnaja pieśnia" (wyd. 1910) — dramatyčnaja paema ŭ 12-ch prajawach, dzie piaśniar maluje ŭsio žyćcio biełarusa ad naradžeńnia da śmierci;

„Son na kurhanie" (1913 h.) — dramatyčnaja štuka ŭ 4-ch abrazoch, u jakoj, praŭda, spatykajem tyja-ž nacyjanalnyja i socyjalnyja matywy, što i ŭ tworach papiarednich, ale zatoje ŭsio heta wykazana ŭ bolšym paradku, hłybiej, jamčej i z wialikim artyzmam;

„Paŭlinka" (1913 h.) — dramatyčnaja scena z šlachockaha žyćcia ŭ dwuch aktach;

„Raskidanaje hniazdo" — drama ŭ 5 aktach z sialanskaha žyćcia, napisana ŭ 1913 h., wydanaja ŭ 1919, u jakoj symbalična pradstaŭlaje piaśniar raskidanuju Biełaruś.

Urešcie da hetaha samaha času naležać zbornik wieršaŭ (1910—1913) „Šlacham žyćcia", u jakim J. Kupała, užo jak wołat słowa i dumki, u wysoka mastackaj formie klića narod da nacyjanalnaha adradžeńnia, jarkimi farbami maluje abraz świedamaha samastojnaha žyćcia narodu, wykazwaje luboŭ da jaho minuŭščyny, razam z narodam płača i wiesialicca, hnieŭna, poŭny abureńnia, wystupaje prociŭ worahaŭ narodu. Słowam, u tworčaści za hety čas, asabliwa ŭ zborniku „Šlacham žyćcia", Kupała ŭžo, wobak z druhim našym najwialikšym paetam, Jakubam Kołasam, — wialiki mastak — ideołoh biełaruskaha adradžeńnia, pawadyr i prarok narodu.

Čas suświetnaj wajny i rasiejskaj rewalucyi, kali chwala žyćciowaja kidała piaśniara z adnaho miesca ŭ druhoje, reč zrazumiełaja, nia byŭ spryjajučym tworstwu paeta. Dyk i nia dziwa, što za hety čas, kali nia ličyć niamnohich wieršaŭ Kupały ŭ tahočasnych biełaruskich časopisiach, z pad piara jaho ničoha wydatniejšaha nia wyšła.

Tolki až 1922 h. u Miensku wyšaŭ zbornik wieršaŭ „Spadčyna" (za čas ad 1913 h.), jaki,

jak užo widać z samaj nazowy, jość spadčynaj minułych hadoŭ tworstwa Kupały, spadčynaj matywaŭ, dumak i ideolohii, tak jarka i bujna ŭžo wyjaŭlenaj u zborniku „Шляхам жыцьця".

Urešcie ŭ 1924 h. u tym-ža Miensku, wychodzie apošni zbornik wieršaŭ J. Kupały, tak-ža pad charakternym nazowam: „Безназоўнае", u jakim, aprača starych metywaŭ narodna-adradženskich, spatykajem tak-ža matywy na ład nowy, balšawicki. U hetych nowych matywach adčuwajecca ŭžo dumka byccam ab najwyšejšym asiahnieńni biełaruskaha narodu pad uładaj kamunistych, ab jaho byccam poŭnaj samastojnaści. Adnak matywy hetyja zatušawanyja biełaruskimi narodnymi matywami.

„O tak! ja proletar!...
Jašče učora rab pakutny —
Siahońnia ja ziamli ŭładar
I nad carami car mahutny!

Mnie baćkaŭščynaj cely świet,
Ad rodnych niŭ ja adwiarnuŭsia...
Adno... nia zbyŭ ja jašče ŭsich bied:
Mnie śniacca sny ab Biełarusi!"

Tak, zapiajaŭ piaśniar na ład proletarski, ale ŭ pieśni hetaj pieraškadžaje jamu adna biada: jamu śniacca sny ab Biełarusi, bo j dalej jon astaŭsia biełaruskim narodnym paetam, prarokam swajho narodu. A hetyja proletarskija matywy, wyražanyja ŭ formie wysoka-mastackaj, jak i ŭsio tworstwa Kupały: — heta prymusowaja dań pieśniara času, dań warunkam, u jakich jon apynuŭsia. Zahałowak urešcie „Безназоўнае" hawora sam za siabie. Dla swajho tworstwa ŭ balšawickim peryjodzie J. Kupała nie znasoŭ nazowu!...

Sudzić ab tworstwie Kupały apošnich dzion nia majem mahčymaści dziela tej palityčnaj miažy, jakaja dzielić Biełaruś Zachodniuju ad Uschodniaj. Adnak na skolki wiedajem, apošnim časam, mahutnaja, praročaja lira Kupały ŭ B.S.R.R na wialiki žal zamoŭkła. Niama tam widać taho prastoru i woli dumcy, biez jakich niemahčyma ŭsiakaje sapraŭdy poetyckaje tworstwa. A škada! J. Kupała siańnia jšče maje tolki 48 hadoŭ i narod biełaruski mohby ad jaho šmat čaho jašče bolšaha dačakacca...

A. Sakalinski.

† Ks. prafesar prałat Todar Brazys.

10 wieraśnia siol. h. u Bawaryi pamior wielmi zasłužany na poli litoŭskaj muzyki i pieśni ks. T. Brazys.

Radziŭsia niabоščyk 1870 h. u Pabiržach, na Žmudzi. Ad małych hadoŭ wykazwaŭ wialikuju luboŭ da muzyki i duchoŭnaha stanu.

1896 h. pastupiŭ u Wilenskuju Duch. Seminaryju, pa skančeńni jakoj byŭ paświečany na ksiandza. 1905 h., užo budučy ksiandzom, pastupiŭ u konserwatoryju ŭ Regensburgu, u Niamieččynie.

Paśla dwuch hadoŭ swajho prabywańnia ŭ hetaj konserwatoryi, ks. T. Brazys skompanawaŭ imšu na čatyry hałasy, za jakuju dastaŭ atestat z aznačeńniem.

Wiarnuŭšysia ŭ 1907 h. z zahranicy, ks. T. Brazys byŭ naznačany na kiraŭnika katedralnaha choru i na prafesara śpiewu ŭ Wil. Duch. Seminaryi. Na hetym adkaznym stanowišču ks. T. B. prabyŭ da 1917 h.

U 1917 h. u Wilni spatkała jaho wialikaja niapryjemnaść. Litoŭskaje hramadzianstwa padało niamieckim okupacyjnym uładam memorjał ab litoŭskich prawoch na Wilniu. Memorjał hety, razam z inšymi, padpisaŭ tak-ža i ks. T. B. Za heta tahačasny administrator Wilenskaj dyecezyi ks. K. Michalkiewič zabaraniŭ jamu spaŭniać jaho ksiandzoŭskija abawiazki, pazbawiŭ stanowišča i wykinuŭ z Wilni ŭ Stakliški na wikaryja.

1924 h. Litoŭski Uniwersytet u Koŭnie zaprasiŭ ks. T. B. na prafesara historyi muzyki. Na hetym stanowišču niabоščyk prabyŭ tolki niekalki hadoŭ, bo chwaroba serca štoraz bolš dakučała prafesaru. Urešcie sioleta wiasnoj jon wyjechaŭ u Bawaryju lačycca, dzie i addaŭ Bohu dušu.

Ks. prafesar T. Brazys wialikija pałažyŭ zasłuhi dla litoŭskaj kaścielnaj i narodnaj pieśni. Šmat jon z hetaj haliny pakinuŭ pa sabie pracaŭ.

Ks. T. B., z ščyraj udziačnaściaj musim tut adznačyć, byŭ wialikim biełaruskim pryjacielem. Praz dziesiać hadoŭ swajho prafesarstwa ŭ Wil. Duch. Sem. byŭ sapraŭdnym baćkam biełaruskich klerykaŭ: baraniŭ ich, skolki moh, ad prašledu z boku seminaryjnaj polska-šowinistyčnaj ułady, zaachwočwaŭ da pracy na niwie biełaruskaha adradžeńnia, wučyŭ lubić biełaruskuju narodnuju pieśniu, jak hłyboki znaŭca, wykawaŭ jaje krasu, namaŭlajučy i wučačy piajać. —

Wiečnaja Jamu pamiać!

Z biełaruskaha žyćcia

PAD POLŠČAJ.

Jubilej 25-ci-lećcia twórčaści Janki Kupały. Sioleta minaje 25 hadoŭ, kali biełaruski paet Janka Kupała pačaŭ piajać ab Biełarusi na swajej miłahučnaj liry. U suwiazi z hetym Biełaruski Instytut Haspadarki i Kultury ŭ niadzielu 28 h. m. ładzić adpawiednuju akademiju.

U biełaruskaj wučycielskaj seminaryi imieni Fr. Bahuševiča zaniatki ŭžo pačalisia. Dziakujučy starańniam i enerhii dyr. R. Astroŭskaha, seminaryja raźwiwaje swaju pracu pakulšto pamysna.

Sudowaja sprawa redaktara „Шляху Моладзі". Jak wiedama, Nr. 4 „Ш. М."—skanfiskawany i ŭwieś nakład zabrała palicyja. Redaktar hetaj časopisi M. Piaciukiewič atrymaŭ akt abwinawačańnia, u jakim skazana, što skanfiskawany numar raspaŭsiudžany. Pahladzim, jak hetaja sprawa na sudzie wyjaśnicca.

Sudowy praces b. pasła J. Sabaleŭskaha. Jak wiedama, paśla zasudu akružnym sudom J. Sabaleŭskaha na 6 hadoŭ katarhi, apelacyjny sud prysud toj skasawaŭ i Sabaleŭskaha apraŭdaŭ. Niezdawolenaja prakuratura padała henuju sprawu ŭ Sud Najwyšejšy. Ciapier 14 listapada s. h. hetaja sprawa budzie razhladacca Najwyšejšym Sudom. Baroniać Sabaleŭskaha adwakaty: praf. dr. Petrusewič, Zajančkoŭski i Śmiaroŭski.

Aryšt W. Šutowiča. 20 h. m. ułady palicejskija aryštawali ŭ Wilni W. Šutowiča, jaki žywučy pry siostrach hatowiŭsia da matury. Pryčyna aryštu palityčnaja.

Sanatary ŭžo i źjezd ładziać. Niadaŭnapaŭstaŭ u Wilni „Centralny Sajuz" biełaruskich polonofiłaŭ, jakija na dzień 27. IX. siol. h. sklikajuć swoj źjezd, zaznačajučy ŭ hazecie „Наперад" (Nr. 25), što heta budzie źjezd pradstaŭnikoŭ byccam „ŭsich biełaruskich arhanizacyjaŭ i instytucyjaŭ".

Woś-ža u imia praŭdy wyświatlajem, što **daloka nia ŭsie** biełaruskija arhanizacyi i instytucyi naležać da hetaha „Sajuzu" i nia ŭsie woźmuć udziel u „źjeździe", a tolki polonofilskija.

Try nowyja hurtki Instytutu. Apošnim časam załažylisia try nowyja hurtki Instytutu: u w. Dziemiaty, Pastaŭskaha paw., Drui, Brasłaŭskaha paw., i w. Juški, Wil.-Trockaha paw.

Z wydawieckaje niwy. Chutka majuć wyjści z druku „Dudka Biełaruskaja i „Smyk Biełaruski" Fr. Bahuševiča, z wialikaj pradmowaj ks. A. Stankiewiča; „Płač biełaruskaj staronki matki pa dzietkach swaich renehatach" Uł. Kazłoŭščyka i „Kalendaryk Шляху Моладзі" na 1931 h.

Wyjšli z druku: „Caxa" Nr. 1, miesiačnaja haspadarskaja časopiś; metadystki śpieŭnik „Božaja lira"; wyjšaŭ z druku „Biełaruski prawapis" R. Astroŭskaha, druhoje wydańnie, značna dapoŭnienaje, na 150 staronak druku.

Usich našych daŭžnikoŭ prosim prysyłać padpisku na „Biełaruskuju Krynicu"!

Z Ukrainskaha žyćcia.

Aryšty b. pasłoŭ. Pawodle hazetnych wiestak, da hetaj pary, polskija ułady aryštawali ŭžo 7 ukrainskich b. pasłoŭ.

Ukrainskija pradwybarnyja schodki razhaniajuć. Ukrainskaja hazeta „Новий Час" № 106 padaje, što dnia 9 h. m. pawiatowy kamitet UNDO. u Trembowli byŭ sklikaŭšy pradwybarny schod mužoŭ dawieru.

Schod adbywaŭsia ŭ zakrytym pamieškańni. U časie naradaŭ uwajšła ŭ henaje pamieškańnie palicyja i razahnała schodku, na jakoj było bolš 300 učaśnikaŭ, pry hetym adnaho ŭčaśnika schodki, sielanina Wojtowiča, aryštawała. Wydelehawanaj ŭ hetaj sprawie delehacyi da starostwa, jakaja pradstawiła hety nielehalny pastupak palicyi, starasta zajawiŭ, što jon ab hetym ničoha nia wiedaje i nijakich zahadaŭ palicyi razhaniać pradwybarnych sabrańniaŭ nie dawaŭ.

Z Polščy.

Aryšty b. pasłoŭ, mitynhi centrolewicy, krywawyja demonstracyi i aryšty demonstrantaŭ. Pa zahadu ŭradu marš. Piłsudskaha ŭ nočy z 9 na 10 h. m. palicyja dakanała aryštaŭ 18 b. pasłoŭ apazycyjnych da ŭradu partyjaŭ. Miž aryštawanymi znachodziacca: Liberman, Pragier i inš. wydatnyja pawadyry polskich partyjaŭ.

Aryštawanyja b. pasły pasadžany ŭ krepaści ŭ Bieraści.

Aryšty b. pasłoŭ u wa ŭsiej Polščy wyklikali wialikaje ŭražańnie.

U suwiazi z aryštami — skanfiskawany apazycyjnyja hazety, jakija apisywali ab aryštach byŭšych pasłoŭ. Waršaŭskaja Rada Adwakackaja wydała pratest, jaki tak-ža ŭładami skanfiskawany.

Dziela ŭspakajeńnia publičnaj apinii, urad wydaŭ kamunikat, u jakim skazana, što b. pasłoŭ aryštawali dziela taho, kab pakarać ich za prastupki kryminalnyja (kraža, ašukanstwa i t. p.) i palityčnyja (stralańnie ŭ palicyju, prociŭdziaržaŭnyja wystupleńni i h. p.)

U niadzielu 14 h. m. u 20 miajscoch Polskaj dziaržawy, u bolšych i mienšych miestach, adbylisia wialikija mitynhi Centrolewicy. Nie zważajučy na zabaronu z boku ŭładaŭ dziaržaŭnych, demonstracyjnyja pachody ŭsioŭtaki ŭ niekatarych miajscoch adbylisia. Demonstracyi hetyja byli ŭ niekatarych miestach krywawyja.

U Waršawie, paśla mitynhu z učaściem kala 5 tysiač prysutnych, utwaryŭsia demonstracyjny wuličny pachod. Na čale pachodu išli žančyny. Demonstranty piajali rewalucyjnyja pieśni i wykrykiwali prociŭuradawyja słowy. Dziela taho, što napieradzie jšli žančyny, palicyja pačała razhaniać pachod z zadu. U časie razhaniańnia pachodu, niechta kinuŭ ručnuju hranatu, uzrywam jakoj ranienа niekalka čaławiek — palicejskich i asob cywilnych. Paśla hetaha pačałasia stralanina z rewalweraŭ.

U wyniku hetaha — 2 asoby zabityja i 18 ranienych. Aryštawanych kala 300 asob. Amal toje samaje zdaryłasia i ŭ inšych miestach.

U Toruńie tak-ža jość ranienyja, miž katorymi jość palicyjanty i pabity pałkami starosta miesta Staniševŭski. Aryštawana kala 200 asob.

U Katowicach adbyŭsia mitynh z učaściem 10 tysiačnaj taŭpy. U časie pachodu dajšło tak-ža da sutyčki z palicyjaj. Jość ranienyja. Mnoha aryštawanych.

Padobnyja mitynhi i pachody adbylisia i ŭ mnohich inšych miestach Polščy, dzie tak-ža jość ranienyja z boku palicyi i demonstrantaŭ, paturbawanyja pradstaŭniki ŭłady i mnoha aryštawanych. Miž inšymi ŭ Lublinie aryštawana na mitynhu b. pasłanka Kosmoŭskaja. Ahułam aryštawanych wa ŭsiej Polščy z pryčyny padziejaŭ u dzień 14 wieraśnia s. h. naličwajecca kala 1000 asob.

Zabastoŭka ŭ Waršawie. U paniadziełak 15 h. m. źjawilisia pa wulicach Waršawy afišy, zaklikajučyja da adnadniowaj zabastoŭki. Dnia 16 wieraśnia rabotniki ŭ bolš 10 fabrykach zabastawali. Ahułam bastawała bolš 10 tysiač rabotnikaŭ.

Padhatoŭka da wybaraŭ prybližajecca da kanca. Na sioletnija wybary polskija partyi namierany wystupić wialikimi blokami. Prociŭuradawaja apazycyja, apтača endecyi i chadecyi, utwaryła ahulny blok na wybary, u skład jakoha ŭwachodziać 5 palityčnych partyjaŭ Centrolewu: P. P. S. (Polskaja Partyja Socyjalistyčnaja), N.P.R. (Narodnaja Partyja Rabotnickaja), Wyzwaleńnie, Piast i Stronnictwo Chłopskaje. B. B. starajecca jašče bolš pasyryć swoj blok, abyjmajučy i žydoŭ. Pakulšto jašče nie zblokawalisia z nikim endecyja i chadecyja. Jak widać, na ciapierašnija wybary polskija partyi wystupiać nia bolš, jak 3 abo 4 śpiskami.

Piłsudski ab aryštach b. pasłoŭ i parlamencie ŭ Polščy. Paśla aryštaŭ b. pasłoŭ marš. Piłsudski padyktawaŭ stačciu ŭ hazety, u jakoj zajaŭlaje, što b. pasły aryštawany na padstawie pastanowy prakuratury za rožnyja karyhodnyja prastupki, jakich jany dapuścilisia, zakrywajučysia pasolskaj nietykalnaściaj. U kancy Piłsudski zajaŭlaje, što jon nia dumaje kasawać parlamentu ŭ Polščy, a tolki choča jaho papráwić.

— Wyjšła z druku nowaja knižyca —
UŁ. KAZŁOŬŠČYKA
„P ł a č
BIEŁARUSKAJ STARONKI MATKI PA DZIETKACH SWAICH RENEHATACH"
Pradajecca ŭ biełaruskich knihamiach u Wilni, hałoŭny skład: kniharnia „PAHONIA" Wilnia, Ludwisarskaja № 1.
CANA knižki 30 hrašej.

BIEŁARUSY!

U suwiazi z nastupajučymi wybarami ŭ Sojm i Senat, jakija adbudučca ŭ listapadzie s. h., Biełaruski Nacyjanalny Kamitet na ahulnym schodzie 7 wieraśnia 1930 h. zarhanizawaŭ Ahulna-Biełaruskuju Wybarnuju Kamisiju z metaj abjadnać na wybary ŭsie biełaruskija arhanizacyi: palityčnyja, kulturna-praświetnyja, haspadarskija i kooperatyŭnyja pad adziny narodny biełaruski ściah.

Dziela hetaha Ahulna-Biełaruskaja Wybarnaja Kamisija zaklikaje ŭsich świedamych hramadzian arhanizawać na miajscoch biełaruskija wybarnyja Kamitety: wałasnyja (hminnyja), abwodnyja i wiaskowyja z 3-ch, 5-ci i bolš asob.

Wałasnyja (hminnyja), abwodnyja, wiaskowyja Kamitety, a tak-ža paasobnyja adzinki ŭ pieršuju čarhu pawinny ŭświedamlać sialan, što: 1) na hałasawańnie treba jści kožnamu, jak mužčynie tak i žančynie; 2) pačynajučy ad 27 wieraśnia da 10 kastryčnika, kožny wybarščyk pawinien prawieryć u swajej abwodnaj kamisii, ci zapisany jon u śpiski wybarščykaŭ i kali nie zapisany — damahacca zapisańnia; 3) paśla 17 kastryčnika, kali ŭžo budzie wiedamy numar ahulna-biełaruskaha śpisku, kožny siabra Kamitetu pawinien uświedamlać nasielnictwa swaich wakolic, na jaki numar hałasawać 16 listapada ŭ Sojm, a 23 listapada ŭ Senat.

Ab prawiedzienaj akcyi i ab nastrojach nasielnictwa pawiedamlajcie Ahulna-Biełaruskuju Wybarnuju Kamisiju. Tak-ža padawajcie adrasy tych asob, jakija mahlib pracawać u wybarach dziela ahulnaha dabra Biełaruskaha narodu.

Usie wiestki źwiazany z wybarami prysyłajcie pa adrasu — Wilno Ludwisarskaja 1—19.

Ahulna-Biełaruskaja Wybarnaja Kamisija.

Z zahranicy.

Niamieččyna. Apošnija wybary ŭ niamiecki parlamant, jakija adbylisia 14 h. m., prajšli wielmi burna. U adnym Berlinie aryštawana ŭ dzień wybaraŭ bolš 200 asob, jakija staralisia wyklikać wuličnyja razruchi. U časie bojki zabity 2 asoby. Taksama i ŭ inšych miestach byli sutyčki palicyi, asabliwa z kamunistami.

Wynik hałasawańnia akazaŭsia nastupny: Socyjał-demokraty atrymali 145 mandataŭ, narodnyja socyjalisty (hitleroŭcy) 120 mandataŭ, kamunisty 65 mandataŭ.

Hety wynik hałasawańnia ŭ Niamieččynie, mocnym recham adbiŭsia ŭ dziaržawach Eŭropy.

DA NAS PIŠUĆ.

TREBA TOLKI PRACY, DYK I MUŽYK BUDZIE ČAŁAWIEKAM!

Miedniki, kala Wilni. Z daŭnych časoŭ kala nas chodzić pahaworka — mužyk chamuła, jaho ad nawuki adwiarnuła.

Pa swajmu źmiestu hetaja pahaworka prydumanaja musić worahami našaha sialanstwa, jakoha z pahardaj nazywali jany mužykami, chamami. A dziela taho, što sialanstwa našaje mocna trymajučysia swajej rodnaj biełaruskaj mowy nie paddawałasia denacyjanalizacyi, worahi ćwierdzili, što sialanstwa i wučycca ničoha nia choča — „ad nawuki adwiarnuła."

Tymčasam susim nia tak jość. Treba tolki ŭmieła i adpawiedna pracawać nad praświetaj našaha sialanstwa. Peŭnie-ž, polskija „koły" i poŭny nienawiści da biełaruskaha sielanina „Naš Pšyjaciel" wioski našaj nie praświeciać, bo meta ich nie takaja. Meta ich—apałačywańnie našaha narodu.

Wot-ža, kali našy ludcy pačali čytać swaje biełaruskija hazety, knižki, załažyli hurtok Bieł. Inst. Hasp. i Kult., adčynili bibliateku-čytalniu, pačali sialanam čytacca nawukowyja lekcyi, pačaŭ praświačacca i harnucca da nawuki i naš sielanin.

Dokazam hetaha budzie woś hety fakt. U minułym miesiacy s. h. Miednicki hurtok Bieł. Inst. Hasp. i Kultury ładziŭ lekcyju. Lekcyja hetaja była ŭžo nia pieršaj biełaruskaj lekcyjaj u Miednikach. Ale na hety raz pryjechaŭ čytać lekcyju staršynia Bieł. Inst. H. i K. ks. W. Hadleŭski. Na lekcyju hetu prywaliła narodu chiba nia mienš, jak da kaścioła, a to moža i bolš. Ks. Hadleŭski wielmi ŭdała pračytaŭ lekcyju, a ludzi z zachapleńniem słuchali. Pasłuchaŭšy, zrazumieŭšy i pačuŭšy smak wiedy, pačali prasić ks. Hadleŭskaha, kab pryjaždžaŭ čaściej.

Lekcyja ks. Hadleŭskaha spadabałasia ŭsim, tolki nie spadabałasia jana adnamu panu, jaki chodzić u čornym i doŭhim kaptanie, bo jon uziaŭ dy napisaŭ u hazecinu „Naš Pšyjaciel" wiestki ab hetaj lekcyi, ad samaha pačatku až da kanca iłžywyja. Čaho-ž jon tam nie namachlawaŭ! Prytknuŭ i kamunizm i ahitacyju, słowam usio, što tolki moh prydumać! Ale hetaja jaho pisanina pakazała tolki nienawiść da sialan, bo sam fakt świedčyć ab jaho niesprawiadliwaści. Sialanie našyja hornucca mocna da biełaruskaści i praświety. Treba tolki pracawać u hetym kirunku i dalej, a našy ludzi pojduć za swaimi pawadyrami, jakija wiaduć narod da światła i lepšaha žyćcia.

HOŁAS Z PALEŚSIA.

Z usich kutkoŭ našaj Baćkaŭščyny ad času da času dajucca pačuć wiasiołyja abo sumnyja wiestki ab žyćci našaha narodu. A z hetaha wynikaje, što Biełarusy prabudžajucca da swajho samabytnaha žyćcia. Śpiarša byli tolki adzinki, katoryja razumieli, chto jany i dziela čaho žywuć, a ciapier prabudžajucca i celyja masy.

Boh stwaryŭ čaławieka i daŭ jamu wolnaść. Nie abminuła hetaje prawa Božaje i narod Biełaruski. Dwanaccać hadoŭ minuła, kali pradstaŭniki Biełaruskaha Narodu abwieścili Niezaležnaść Biełarusi, ale złaja wola zadumała pałažyć u hrob naš narod, razhaniajučy pradstaŭnikoŭ narodu ŭ Miensku štychami i kulamiotami.

Nieščasliwym wypadkam stałasia naša Baćkaŭščyna Biełaruś padzielana. Ale narod Biełaruski nie zahinuŭ. Jon damahajecca swajho prawa. Hetaha hołasu biełarusaŭ nie zdaleje zahłušyć nijakaja siła, bo heta hołas dušy narodu, a dzie jość hołas dušy i wiera ŭ samabytnaść swaju — tam jość peŭnaść, što narod hety žywie i raźwiwajecca. Student.

MOŁADŹ NIA ŚPIĆ.

Wioska Rasła, Žodzišnaje hminy. U našaj wioscy jość wielmi šmat moładzi, jakaja ŭważaje siabie za biełarusaŭ. Hady dwa tamu byŭ załožany hurtok Bieł. Instytutu Haspadarki i Kultury, jaki za swoj čas istnawańnia pastawiŭ niekalki spektaklaŭ. Moładź u nas duža cikawicca biełaruskaj sprawaj i pašyraje jaje siarod bližejšych wakolic. Starańniem moładzi było zładžana sioleta dnia 17 žniŭnia pradstaŭleńnie.

Na scenie adyhrana była: „Wybary Staršyni", trahi-kamedyja J. Byliny. Artysty amatary duža ŭdačna spoŭnili swaje roli.

Chata, u jakoj adbywałasia pradstaŭleńnie,— była pierapoŭniena. Usie byli duža zadawoleny z ihry artystaŭ. Dachod z wiečaryny pryznačany na mety Instytutu.

Treba skazać, što naša moładź wielmi enerhičnaja i nia hledziačy na roznyja trudnaści swajho dapinaje.

Dyk sława tabie, moładź!

B—k.

KULTURNAJA PRACA.

Budsłaŭ, Wialejskaha paw. U niadzielu 17.IX-30 h. Budsłaŭski Hurtok B. I. H. i K. zładziŭ u hminnaj sali wiečarynu-spektakl. Moładź z w. Paleśsie adyhrała dawoli ŭdała „Lekary i Leki" — Harotnaha. Paśla spektaklu byli deklamacyi. Z deklamataraŭ zasłuhoŭwaje na ŭwahu Fr. Babaryka, jaki ŭdała pradeklamawaŭ wierš Kupały p. n. „Prarok". Pažadana, kab deklamacyjaŭ było bolš, ale patrebna bolšaje padhatawańnie deklamujučych, jakija pierawažna nie stajać na wyšynie swajho zadańnia, śpiašajučysia i nie kładučy nacisku na adpawiedny tekst. Pažadana takža, kab zamiest „Lekary i Leki" stawić niešta bolš idejnaje i pryzwaitaje.

Zaŭważajecca tak-ža małaja frekwencyja Budsłaŭskich miaščan na wiečarynach Instytutu. Čym heta wytłumačyć? Swoj.

DZIŬNAJA SALIDARNAŚĆ.

Tabaryški, kala Wilni. Ab tym, što polskija ksiandzy wielmi-ž nia lubiać biełarusaŭ i z nialudzkaj zajadłaściaj zmahajucca z prajawami biełaruskaha nacyjanalnaha adradžeńnia, kožny świedamy biełarus daskanalna wiedaje. Wiedajuć tak-ža świedamyja nacyjanalna biełarusy, što nia z mienšaj zajadłaściaj zmahajucca z biełaruskaj narodna-niezaležnickaj dumkaj i kamunisty. Wiedama taksama, što kamunisty nienawidziać nia toki polskich ksiandzoŭ, ale naohuł usio duchawienstwa, taksama jak i duchawienstwa nienawidzić kamunistaŭ. A chto takija kamunisty i jak adnosiacca jany da ŭsich prajawaŭ žyćcia, jakija nia jduć pa linii kamunistyčnaj dumki, taksama wiedama.

Adno tolki jość niezrazumiełym, čamu ksiondz palak dy pachwalaje wystupleńni kamunistyčnaha krykuna, jaki wystupaje prociŭ ksiandza biełarusa. Woś tut dyk dziŭnaje źjawišča!

Dnia 24 žniŭnia s. h. staršynia Bieł. Instytutu Hasp. i Kultury ks. W. Hadleŭski čytaŭ nawukowuju lekcyju ŭ w. Kirdziejeŭcach, Tabaryskaj parafii, u hurtku Instytutu. Kali ks. Hadleŭski jeduču ŭ Kirdziejeŭcy praz w. Juški zatrymaŭsia na chwilinu, dzieci Juškaŭskija spatykali ks. Hadleŭskaha z biełaruskimi aznakami — ściahami, absypajučy haścia kraskami. Moładź i starejšyja spatkali tak-ža wielmi wietliwa.

U Kirdziejeŭcach u časie lekcyi, na jakoj narodu było dawoli šmat, adzin demahoh, jaki nia moža hladzieć na čaławieka ŭ sutanie, słowam, jaki nienawidzić usiaho i ŭsich, chto maje jašče ŭ sercy Boha, pačaŭ padkrykiwać, kab pieraškodzić ks. H. u čytańni lekcyi. Adnak jamu heta nie ŭdałosia, bo ludzi znajučy dobra swajho susieda krykuna, na jaho nijakaj nie źwiarnuli ŭwahi.

Dawiedaŭsia ab hetym naš probašč ks. W.-Karačeŭski i wyraziŭ na sprawu swoj pohlad.

Woś hety pohlad ks. W.-Karačeŭskaha i zadziwiŭ našych ludziej, bo jon pastupak Juškaŭskich ludziej zhaniŭ, a niaprystojnaści taho krykuna ŭ Kirdziejeŭcach pačaŭ chwalić.

Hetkaje stanowišča zaniataje ŭ hetaj sprawie praz našaha probašča wielmi zadziwiła našych ludziej i nawiało ich na darohu šukańnia hetaj zahadki ŭ rozumie.

Paśla hetaha ŭsim stała jasnym, što biełarusaŭ naraŭnie nienawidziać i polskija nacyjanalisty i kamunisty i što biełaruski adradženski ruch, jaki polskija ksiandzy nazywajuć balšawizmam, nia jość balšawicki, a čysta nacyjanalna-biełaruski. A dziela taho, što ŭ nas usie sialanie čyściusieńkija biełarusy, za biełaruskuju sprawu pačynajuć stajać haroj. K. Borčyk.

„DZIEJAČ".

w. N.-Zimodry, Wialejskaha paw. Narody, dziaržawy i partyi zaŭsiody chwalacca i sławiacca swaimi pawadyrami — dziejačami. Ab hetym musić čuŭ niedzie i naš Kośccia. Widać zadumałasia i jamu stacca wialikim dziejačam. Adna bieda, što dziejnaść jaho zusim nie takaja, jakaja bywaje ŭ sapraŭdnaha dziejača. Dziejnaść jaho skarej padobna da defenzyŭna-płatnaj słužby, čymś da pracy hramadzkaj. Hety naš „dziejač" byŭby čaławiekam i nia biednym, ale mocna chwory na hultajstwa. Chočučy lohka i dobra žyć, zaniaŭsia jon nawukaj na „dziejača". Paznajomiŭsia jon z niekatorymi partyjami i dawaj „dziejač". Jeździć pa wioskach i robić swaju „rabotu". Jon adnačasna pracuje dla ŭsich i za ŭsich. U časie pierawybaraŭ u Sojm ahitawaŭ za №№ 45 i 46, pamahajučy adnačasna i jašče niekamu. Bywaje, što kali niama čaho rabić jon rabotu prydumaje i znajdzie, — narobić pa wakolicy ŭsialakich spletniaŭ i ab hetych hutarkach danosie ŭ palicyju. Palicyja tady šukaje čahość, trasie manatki haspadaroŭ, a naš „dziejač" tady niby za sialan staić. Nie adzin užo musić sielanin ad jaho „dabraty" zaliwajecca ślaźmi. Praŭda, niama ŭ nas takich ludziej, jakija-b ščyra i česna ŭzialisia za biełaruskuju sprawu, ale ściežy nas Boža ad takich pracaŭnikoŭ, jak naš Kościa! W.

HETAK PASTUPAJE PASTYR-ČUŽYNIEC.

Nowaja-Myš, Baranawickaha paw. Trudny stan sučasny ŭ polskaje dziaržawie ŭwahnaŭ našaje adradženskaje žyćcio ŭ niejkaje padziamielle...

Adnak hruba mylaŭsia-b toj, kamub zdawałasia, što žyćcio hena zamiarło. Woś świežyja

prajawy jahonaj enerhii, katoraja pry pieršaj lepšaj nahodzie štoraz nowaj i bujniejšaj wypływaje strujoju.

Stajačuju, pakrytaju hruboju brośniaj, wadu relihijnaha žyćcia ŭ našym Baranawickim paw., pawarušyŭ sieleta swajej wizytacyjaj pastyrskaj J. E. Biskup Pinski Z. Łaziński. Skarystać chacieli z hetaha i našy adradžency kataliki-biełarusy.

Siarod masaŭ, entuzjastyčna witajučych biskupa, niespadziawana źjawilisia j jany pry bramach prywitalnych u asobach swaich pradstaŭnikoŭ, katoryja swaimi niazwyčajna hłybokimi j pryhožymi pramowami razbudzili ahulnaje silnaje zainteresawańnie.

Na asabiiwuju ŭwahu zasłužwaje wielmi oryhinalnaja dumka prywitańnia biskupa ŭ Nowaj-Myšy 11.VI s. h. Miascowyja hramadzianie biełarusy prywitalnuju pramowu ŭłažyli ŭ wusny waśmihadowaj dziaŭčynki sirotki, katoraja skromnaj, pryhožaj istotkaj swajej na tle štučnaje, nadutaje plejady prywitalnikaŭ dy prywitalnic polskich wyhladała tak čaroŭna, što razbudziła hłyboki sentyment na't i siarod adzinak waroža da biełarusaŭ nastrojenych. Paśla napušanych deklamacyjaŭ i pramowaŭ, praciskajecca — jana sama, biez prawadnika, bieleńkaja, moŭ hałubieniatka małoje kryłataje, z wałaskami, jak lanok biełymi, dy błakitnymi moŭ pralesački wočkami, pierawiazana bieł-čyrwona-biełaj šarfaj, z wianočkam u rukach adważna praciskajecca da biskupa dy na pytańnie jaho: „no, a cóż ty powiesz"? —kazała: Ojče Dastojny! Razam z usimi tut witaju Ciabie j ja, najmienšaja Twaja dočańka ŭ Chrystusie — Biełaruś Maładaja! Ačerniena ja imiem „balšawički", dyk nia dziwa, što nie mahu tak śmieła pakazacca, jak druhija. Adnak, wiedajučy ab Twajej, Łaskawy Pastyru, dabracie j sprawiadliwaści, źwiartajusia da Ciabie z pakornaj prośbaj, kab pabahasławiŭ majej sірočaj doli dy žyćciu majmu maładomu kwołamu, bož i ja radziłasia, kab žyć dy krasawać ..

Kwietački henyja z našaje zaruniełaje niwy — symbol našych cnotaŭ, skromnaści, niawinnaści, pakory j ciarpliwaści wietliwa prašu pryniać u padarku"...

Pabahasławiŭšy henaje sałodkaje dzicianio, biskup pacaławaŭ u hałoŭku i ŭkaranawaŭ jaje tym-ža wianočkam z wasilkoŭ, dziarazy j niezabudak, katoryja pierad chwilinaj atrymaŭ u padarku. Biskupu tak heta zasieła hłybaka ŭ dušu, što na zaŭtra pry wizytacyi školy, uwidzieŭšy tuju ž dziaŭčynku, pytaŭ jašče: „a kto ciebie nauczył tak pięknie mówić"...

Tak, padabałasia biskupu pieknaja mowa sirotki Maładoj Biełarusi! Ale kali na zaŭtra tajaž samaja Maładaja Biełaruś źjawiłasia da jaho ŭ asobach trynaccaci delehatak u sprawie dadatkowych nabaženstwaŭ i nawučańnia pa biełarusku ŭ kaściele dy sa skarhaju na miajscowaha biełarusajeda probašča, katory wykidaje ludziej za biełaruskaść z relihijnych arhanizacyjaŭ,—biskup nie znašoŭ ani kropielki baćkaŭskaj prychilnaści j sprawiadliwaści da našaj sprawy. Jak tolki dajšło da rečaŭ bolej kankretnych, zhinuŭ usiaki sentyment, uciakła z lica łaskawaja baćkaŭskaja čułaść, a miejsca jaje zaniała piarunowaja hraza niezdawaleńnia j niejkaje wostraje nerwowaści, ad katoraje duša ŭ piaty ŭciakaje. I štož za dziwa, što ludzi, straciŭšy wieru ŭ spahadu j sprawiadliwaść, nia śmieli j słowa adkazać na pytańnie: „w jakim języku chcecie nauczania w kościele?", — kinutaje pierad samym adjezdam na raźwitańni, niechacia, jak sabaku kidajecca naotlaŭ abhładžanaja kostka...

Ale, choć žadańni Myšanskich biełarusaŭ astalisia nie zaspakojenymi, zahnanaja duša ichniaja musieła znoŭ chawacca ŭ katakomby, a pahładžanaja pa hałoŭcy plejada miascowych šowinistaŭ polskich dy ichnich zadrypanych padliźnikaŭ padniała jašče wyšej nos, — fakt astajecca faktam, što Myšanskaja Maładaja Biełaruś žywie i padrastaje i što skora treba jej budzie skrojwać nowuju sukienku, bo dasiulešniaja akazałasia ŭžo dla jaje zaciesnaj!..

Katok.

Z kraju.

Wybarnyja łastaŭki na wioscy. Pieršyja achwotniki atrymać mandaty biełaruskimi i litoŭskimi hałasami z našaha kraju źjawilisia na našaj wioscy „Biezpartyjny Blok Supracoŭnictwa z Uradam" i Endecyja.

B. B. pačynaje ŭžo twaryć pa bolšych miastečkach swaje rajonnyja wybarnyja kamitety, a endecyja sklikaje konferencyi i narady swaich ahitataraŭ.

Pakulšto tuha pašyrajecca wybarnaja dziejnaść BB., a endecyi dyk nie ŭdajecca nawat sabrać na konferencyju ludziej.

Widać pačynaje našaja wioska apamiatywacca i być bolš świedamaj nacyjanalna i palityčna.

Wielmi dobra i razumna pastupili-b našy wiaskoŭcy, kab dali naležnuju adprawu i polskamu Centralewu, na čale jakoha prydzie ŭ biełaruskuju wiosku „Stronnictwo Chłopskaje."

Ničoha nie pamoža. Chodziać čutki, što arcyb. Jałbžykoŭski razjaždžaje pa parafijach i adbywaje narady z duchawienstwam u sprawie wybaraŭ. Peŭnie-ž, kab padtrymać endecyju. Ale ničoha heta nie pamoža!

BIEŁARUSKI INST. HASP. I KULTURY.
u česć
25-ci-lećcie tworčaści
Janki Kupały
ładzić
28 wieraśnia 1930 hodu, a hadz. 5 p.p.
AKADEMIJU
u Wilni ŭ litoŭskaj sali, zw. św. Mikałaja 8,
ŭ časie jakoj pračytaje lekcyju b. sen. W. Bahdanowič, na temu: „Janka Kupała i Šaŭčenka.

Biełaruski Studenski Sajuz u Wilni.

Hod u hod, pobač z moładździu inšych nacyjanalnaściaŭ, budučy siańnia ŭ ščaśliwiejšym ad nas pałažeńni, prybywaješ i Ty — Biełaruskaja Moładź na uniwersyteckija studyi, choć, praŭda, nie tak lična, bo nie pazwalaje na heta našaje ciažkoje materjalnaje pałažeńnie, i nia tak wiesieła i burliwa, bo jdzieš nie ŭ swaju rodnuju wyšejšuju školu, a ŭ čužuju jak pa mowie, tak i pa duchu.

Z druhoha boku našym świątym abawiazkam jość, pačynajučy z uniwersyteckaje ławy, uwachodzić užo ŭ hramadzkaje žyćcio, pracawać dla dabra i karyści taho narodu, z jakoha my wyjšli i da jakoha ŭznoŭ wierniemsia ŭ niedalokaj budučyni, jak fachowa-hramadzkija pracaŭniki.

I podłyja budziem, kali da jaho wierniemsia čužyja dušoju, z niačułym sercam na jaho kryŭdu i nendzu, budziem źwiartacca da jaho ŭ čužoj mowie i nienawidzieć toje, što dla jaho jość najdaražejšym.

I woś, kab u praciahu niekalkihodnich studyjaŭ stacca nia tolki dobrym fachoŭcam u abranym kirunku, a kab być usiestarońnim pracaŭnikom na biełaruskaj hramadzkaj niwie, i naležna spłačywać swoj doŭh pierad narodam, — to mała adnaho Uniwersytetu, a treba ŭsiebakowa ŭzhadoŭwać siabie pa za uniwersyteckimi murami — **ŭ swajoj biełaruskaj studenskaj siamji!**

Tolki tudy dla nas daroha, dzie ŭ ciesnaj kalaženskaj siamiejcy mocna bjecca žywoje biełaruskaje serca, dzie ŭ mieru wolnych studenskich chwilinaŭ wiadziecca hramadzkaja biełaruskaja praca; hdzie kožny adčuwaje j dumaje ŭ takt dumak i adčuwańniaŭ mnohamiljonnaha biełaruskaha pracoŭnaha narodu.

I jak nia sumna, što jašče mnohija, wyšaŭšyja z pad biełaruskich sałamianych strechaŭ, ślepa honiacca za čužoju kulturaju, zabywajucca, a na't pahardžajuć swaim rodnym i stanowiacca renehatami swajho narodu.

Ale chaj z kožnym hodam budzie takich što raz mienš, chaj kožny skaža śmieła i adkryta: — **dawoli ŭłasnymi krywawymi wysiłkami ŭzbahačywać čužackija niwy!**

Dyk Siostry i Braty Maładyja!

Usie, jak adzin, wyšaŭšyja z biełaruskaha pracoŭnaha narodu, **hurtujciesia tolki pad swoj biełaruski bieł-čyrwona-biełу ściah, usie masawa zapisywajciesia ŭ swaju studenskuju arhanizacyju — „Biełaruski Studenski Sajuz".**

„Biełaruski Studenski Sajuz" adčynieny štodnia ad 5 da 7 hadz. ŭwiečary pry Wilenskaj wul. Nr. 8—3 (uwachod z wulicy).

Adnačasna zaprašajem usio biełaruskaje studenstwa na **pieršy ŭ hetym hodzie Infarmacyjny Schod,** katory adbudziecca dnia 12 kastryčnika 1930 h. a hadz. 4 pa paŭdni ŭ pamiaščeńni Sajuzu pry Wilenskaj wul. Nr. 8—3.

Urad Biełar. Studenskaha Sajuzu.

Wilnia, 15 wieraśnia 1930 h.

Z Wilni.

Wystaŭka. Dnia 14 h. m. adkryłasia ŭ Wilni wystaŭka, jakaja budzie adbywacca da kanca wieraśnia. Wystaŭka wyhladaje mizerna ŭ paraŭnańni z papiarednіaj, jakaja adbyłasia ŭ 1928 h. Mała čaho bolš možna sustrenuć na hetaj wystaŭcy, što widzicca ŭ wystaŭnych witrynach wilenskich mahazynaŭ štodzień.

Pry hetym nieadrečy skazać paru słoŭ ab addziele narodnaj tworčaści na wystaŭcy. U hetych pawiljonach spatykajucca duža pieknyja biełaruskija i litoŭskija tkaniny. Adna niedakładnaść tolki, što kiraŭniki hetaha addziełu wystaŭki nie abaznačyli narodnaj prynaležnaści hetych wytwaraŭ.

Ci nia lepš byłob zamiesta padzieŀu hetaha pawiljonu na wajawodztwy, jak heta zroblena, razsartawać narodnuju tworčaść pa narodnaści i nadpisać — tworčaść narodu biełaruskaha, narodu litoŭskaha, narodu polskaha...

Niaŭžo-ž i tut znajšła sabie miejsca palityka?

Pradwybarnaja akcyja B. B. Dnia 15 h. m. ŭtwaryŭsia wybarny kamitet B. B. na Wilenskaje Wajawodztwa. Dziela stwareńnia hetaha kamitetu pryjaždžaŭ specyjalna z Waršawy siabra hałoŭnaha kiraŭničaha orhanu B. B. T. Hołuwka.

Kamitet B. B. na Wilenskaje wajawodztwa składajecca až z niekalkich addziełaŭ. Adzin addzieł hrašowy składajecca až z 10 asob.

Musić hrošaj šmat budzie mieć na wybary B. B., kali taki wialiki addzieł hrašowy zarhanizawaŭsia ŭ Wilni!

Biezraboćcie. Pawodle padličeńnia ŭradawaj statystyki, ciapier u Wilni naličwajecca 2383 asoby biezrabotnych. Biezraboćcie ŭ paraŭnańni z papiarednim časam uzrastaje.

„Kresy polskie w niebespieczeństwie". Pad hetakim zahałoŭkam wiadomy awanturnik ks. Barodzič wydaŭ niadaŭna brašuru, u jakoj cynična hańbić biełaruskich ksiandzoŭ, asabliwa Drujskich a.a. Marjanoŭ. Pa swajej podłaści i razam biazdarnaści — heta brašura niabywałaja. Najbolš tut charakterna toje, što dahetul arcyb. Jałbžykoŭski ŭ abaronie pakryŭdžanych nia wystupiŭ i nie zabaraniŭ Barodziču pašyrać henaha pamfletu. Słowam, ćwicie „katalickaja" sprawiadliwaść!

Naša pošta.

I. Hurynu. Ab wybarach dawiedajeciesia z hazety. U hetym numary tak-ža skazana, što treba rabić.

P. Karniłowiču. Pračytaŭšy hety numar hazety, dawiedajeciesia, što treba rabić, kab pašyryć našu ideju. Hazetu budziem wysyłać ad 1 kastryčnika

P. Harasimowiču. Hazetu pasyłajem biaz hrošaj tolki swaim supracoŭnikam.

I. Jakimowiču. Za wiestki dziakujem, hazetu budziem pasyłać I.X. Čakajem padpiski ad Wašaha znajomaha.

B. Chwieščeniku. Za prysłanaje dziakujem, skarystajem.

Hr. Rudko. Za adrasy dla wyb. k-tu dziakujem.

B. Wiłkojciu. Pakulšto pracaŭ Wašych nie atrymali, atrymaŭšy razhledzim i budziem staracca karystać. Pišycie ŭsio, ab čym zadumali. Dumka u Was dobraja. Piśmo pieradali ŭ kniharniu.

Studentu. Jak bačycie, karystajem. Skaračajem dziela braku miejsca.

Hazetu budziem pasyłać ad I.X: I. Siehieniu, I. Bakaču, hurtku Instytutu ŭ Drui, M. Chadynskamu i J. Świtu.

Na hazetu hrošy atrymali ad: J. Bardukiewiča 1 zł. i J. Piatroŭskaha 2 zł.; dziakujem.

Chutka wyjdzie z druku nowaje wydańnie tworaŭ FR. BAHUŠEWIČA
„Biełaruskaja Dudka" i „Biełaruski Smyk"
u wadnej knižcy, z pradmowaj ab tworach paety ks. Ad. Stankiewiča. Twory hetyja wydany z pryčyny tryccatych uhodkaŭ śmierci Fr. Bahuševiča.
Zakazy prymaje Kniharnia „Pahonia": Wilnia, Ludwisarskaja № 1.

Taksama chutka wyjdzie z druku
Календарык „Шляху Моладзі" на 1931 год.
Usie akuratnyja padpiščyki i supracoŭniki „Шляху Моладзі" atrymajuć kalendaryk darma.
Ad inšych Biełarusaŭ pryjmaje zakazy Kniharnia „Pahonia" i Redakcyja „Шляху Моладзі" Wilnia, Zawalnaja wul. 6—10.
Kalendaryk kaštuje 30 hr.

Redaktar Jan Paźniak. Biel. Druk. im. Fr. Skaryny. Wilnia, Zawalnaja № 6—10. Wydawiec Albin Stepowič.